

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 40 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 129.

V Ljubljani, v petek 6. junija 1884.

Letnik XII.

Kranjska hranilnica pa nemška šola v Ljubljani.

Kranjska hranilnica je te dni sklenila: a) na vedni spomin prihoda Njih Veličanstva na Kranjsko napraviti v Ljubljani štirirazredno nemško šolo z nemškim učnim jezikom, v kateri bi bil slovenski jezik samo neobligaten predmet, ter prevzeti vse stroške za to šolo, mej temi tudi učiteljske plače in pokojnine na hranilnični rezervni zaklad; b) podariti 50.000 gld. iz rezervnega zaklada nekemu društvu za zidanje stanovanj za delavce.

Nemški liberalni listi zaradi tega velikodušnega (?) daru slavo prepevajo naši hranilnici, češ, da ona skrbi za ubogi delavski stan in se ob enem poteza za korist zatiranih (!) Nemcev, katerim napravi tolikanj potrebno šolo, ker so javne šole vse poslovenjene.

Ako si pa najnovejše sklepe naše hranilnice nekoliko natančneje ogledamo, spoznali bomo na mah, da so se storili iz golj demonstrativnih namenov, in skoraj bi rekel, narodu slovenskemu nakljubu.

Gledé darila za zidanje stanovanj za delavce omenjamo samo to, da je sicer jako potrebno in koristno podpirati delavski stan in po svoji moči pospeševati zboljšanje njegovih žalostnih razmer. Toda hranilnica s svojim darilom tega ne bo dosegla, ker je omenjene denarje odmenila nekemu društvu, katero hoče zidati taka stanovanja in od ktere se ne vé, ali ne bode pri tem iskalo v prvi vrsti lastnega dobička, ne pa koristi delavskega stanu. Ako je hotela hranilnica res kaj storiti za delavce, naj bi bila omenjene denarje izročila ali mestu Ljubljanskemu, ali deželnemu odboru, ali pa c. kr. vladi z namenom, da se imajo porabiti za napravo stanovanj za delavce. Omenjene oblasti bi jih bile gotovo v ta namen porabile in vsakdo bi bil imel priliko se prepričati, kaj se je zgodilo s temi denarji in kako se z njimi gospodari.

Obširneje pa hočemo spregovoriti o nameravani nemški šoli v Ljubljani.

Hranilnica hoče napraviti štirirazredno ljudsko šolo, češ, da so vse dosedanje ljudske šole poslovenjene. Kdor pozna podučevanje, vé, da to ni res, in da se je zlasti na vadnici veliko bolj gojil nemški kakor slovenski poduk. Sicer pa mora vsakdo vprašati: Kdo je dal hranilnici oblast, da se vtika v reči, ktere je prav nič ne zadevajo, in da se briga za naše šolstvo? Ali niso ta namen postavljene posebne šolske oblasti? Ali mar one ne spolnujejo svoje dolžnosti? Ali morebiti ravnajo strankarsko ter se brigajo samo za slovensko prebivalstvo, za nemško pa ne? Iz najnovejšega sklepa kranjske hranilnice bi človek res skoraj sodil, da so nemški prebivalci v Ljubljani brez vseh pravic, in da bi njih otroci ostali brez šol in poduka, ako bi se jih ne usmilila — kranjska hranilnica!

Kdor pa je natančneje podučén, vé, da že postavne šolske oblasti skrbé za to, kar je treba in da se kranjski hranilnici ni treba v to reč nič vtikati. Precej takrat, ko je naš mestni odbor sklenil, da ima učni jezik v naših mestnih šolah biti slovenski in se ima nemščina podučevati še le v 3. razredu, je deželni šolski svet rekel, da bode moralo mesto napraviti tudi eno nemško šolo, ako se bode potreba take šole pokazala. Nedolgo potem so se res nekteri prebivalci Ljubljanskega mesta do deželnega šolskega sveta obrnili s prošnjo, da naj bi se za njih nemške otroke napravila nemška ljudska šola in ob enem je naučno ministerstvo deželnemu šolskemu svetu sporočilo, da nima nič zoper sklep mestnega odbora in zoper naučni načrt deželnega šolskega sveta, ki se strinja z dotičnim sklepom mestnega odbora, ako bode mesto skrbelo za to, da otroci nemških staršev dobivajo poduk v nemškem maternem jeziku. Tudi pri ti priliki, — toraj dolgo prej, kakor je hranilnica sklenila napraviti nemško šolo, — se je deželni šolski svet izrekel, da se vstanova take šole sama po sebi umé, ako je to istinito, kar se v peticiji navaja. Ob enem se je reč precej takrat izročila posebnemu poročevalcu, da naj to zadevo vsestransko preišče in v eni prihodnjih sej o njej poroča. Iz dosedanjih obravnav deželnega šolskega sveta smemo toraj po

vsi pravici sklepati, da bode on reševaje omenjeno peticijo nemških prebivalcev v Ljubljani mestnemu odboru naročil, da mora za nemške otroke napraviti nemško šolo, kakor postava to zahteva. In od mestnega odbora smemo pričakovati, da se bode naročilu deželnega šolskega sveta brez posebnega ugovora vdal in se ne pred svetom blamiral, kakor svoje dni mestni odbor in deželni šolski svet Dunajski, ki ga je morala še le upravna sodnija prisiliti, da je dovolil vstanovitev česke šole na Dunaji. Takrat smo odločno obsojevali upiranje mestnega odbora Dunajskega in dosledno bomo ravno tako odločno sedaj zahtevali, da naj naš mestni odbor spoštuje od postave vsem državljanom zagotovljeno ravnopravnost ter nemškim prebivalcem Ljubljanskim preskrbi priliko svoje otroke pošiljati v tako šolo, kjer bodo poduk dobivali v svojem maternem jeziku. Vedno nam bode vodilo zlati izrek svetopisemski: Kar ne češ, da najse tebi ne zgodi, tudi ti drugim ne delaj. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. junija.

Notranje dežele.

Schönerer je zopet izvoljen za nadzorovalnega svetnika v društvo, ki nosi ime „*deutscher Schulverein*“. To društvo, če tudi se ne sramuje nazivljati se nepolitičnim, je pravi volk ne le za naše slovenske, temveč tudi za avstrijske nemške kraje; kajti ono ni nič drugega, nego pripravnica, kjer se izgojujejo izdajice, ki bodo Prusom iz Berlina preko Prage in Dunaja pot gladili v Trst! Naj reče kdo, kar hoče, naj ga slavna vlada podpira, kolikor ji drago, našega prepričanja nam o tej zadevi ne bo nikdar vzela! V Gradi so se člani tega društva sedaj ob Binkoštih odkrili, in vsak je lahko spoznal, da jim ni drugega na mislih, kakor na to delati, da se Avstriji prej ko prej vrat zavije in Prusom pot v deželo pripravi! Društvo se je razglasilo za nemškonarodno politično dru-

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja

skozi severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenskjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

(Dalje.)

6. in 7. smo brodili na drugi strani rta Šelagskega dalje skoz plitek preliv blizu obale. Ponoči 8. septembra smo, kakor po navadi, mirovali. Mreža je bila izpostavljena in bogat lov smo vlovili. Zjutraj pa nas je obdala zopet megla in led, in ko smo nekočkrat brezuspešno poskušali dalje odriniti, morali smo se vsidriti v bližini kopna. Ker se je megla kasneje razgubila ter bilo ladijo videti tudi s kopna, obiskalo nas je mnogo tamošnjih prebivalcev. Ker nam ni bilo mogoče dalje brodirati, dal sem en čoln sneti ter smo se podali skoraj vsi na zemljo. Morsko obrežje čini tukaj nizki peščeni nasip, ki se proteže med morsko laguno in med morjem. Dalje pa se vzdiguje zemlja v golih visočavah. Lagune se delajo na severo-iztočni obali

Sibirski. Čučki postavljajo svoje hiše na nasip, ki leži med laguni in morjem. Stanovanje se sotoji v šotorju z dvema spavalnicama. To je notranji od od gorkih sobovih koč obdani šotor, ki se razsvetluje in greje s svetilkami za ribjo mast. Poleti in ne pozimi, se kuri tudi v zunanjem šotorju in sicer z drvi, zatoraj je tudi dimnik skoz šotor izpeljan. Nas so povsod prijazno sprejemali ter nam ponujali, kar se je v hiši nahajalo. V enem šotorju se je kuhalo sobovo meso v loncu od vlitiga železa; v drugem šotorju pa se je neka stara žena bavila s čiščenjem laloka sobovega, iz ktere je jemala zeleno hrano ter jo devala v vrečo od tulenjeve kože, kakor da bi jo hotela prihraniti za zimsko sočivo; v enem šotorju so stale vreče od tulenjeve kože napolnjene z ribjo mastjo. Te vreče pa se čvrsto zapro in se tudi ne premočijo. Pred drugim šotorjem ste ležali dve glavi kitovi z velikimi, lepimi zobmi. Otroci je bilo veliko, lepo se je z njimi ravnalo ter so bili prav čili. Večkrat so jih nosili okoli možje ali pa žene ter so bili tako zaviti, da so bili podobni kožuhasti oblici, v šotorjih pa so bili nagi. Take sem videl nekočkrat skakati pod milim nebom, čeravno je bila temperatura pod 0°. Tukaj sem zamenil mnogo orodja, orožja in obleke.

Zjutraj 9. septembra smo poskušali dalje brodirati, ali morali smo se zopet zaradi megle vsidriti na ledu pri 6 niti globočine. Tukaj smo ostali do 10. sept. ter smo podvzeli zopet nekoliko izletov. Obala je peščena, ali je v kratkem po največji vodi s travo zaraščena. Dalje v notranjosti so videti visoke gore s sneženimi vrhunci. Nizka zemlja sotoji od peščenih in glinastih slojev, ki so se očividno pred kratkim iz morja vzdignili. V skalah je bilo najti tudi okamenin prav redkih in nepoznatih bilin, ktere je dr. Almquist razpoznal. Zbirka višjih rastlin pa je bila prav siromašna in v morju je iskal dr. Kjellman zastoj algov. Životinjstvo je bilo tudi siromašno. Prebivališče ni bilo nobenih; na ustju nekega potoka pa je našel dr. Stuberger ostanke hiš ter množino grobov in sežganih kostij. To sežiganje pa je bilo tako jako, da so se človeške kosti komaj še poznale. Po spalitvi pa so pepel na kup spravljali ter ga pokrili s šoto in kamenjem. Naša ladija je bila prva, ki se je kedaj na tem mestu vstavila, kmalu pa so tudi zvedeli v okolici za nas ter smo imeli vedno dosta pohodov, čeravno se v bližini niso nahajale naselbine. Zlat in srebrn denar ima tukaj manjo vrednost nego kositerni in medeni gumbi, in srebrn denar od 50 švedskih erov se ni

štvo z nemškonoarodnimi političnimi nazori! In slavna vlada tako društvo v deželi trpi? Bolj ko to zadevo premišljujemo, bolj se nam vriva prilika v glavo o „Schulvereinu“ in strupenem gadu, katerega vlada na svojih prsih otrpnjenega ogreva; ogret in okrepčan zavdal ji bo pa smrtno rano se svojim strupenim zobom. Vresnici se bojimo ponovljenja leta 1866. Takrat se je pruskim ogleduhom in izdajcem puščala vsa prostost, sedaj se pušča pa domačim enako krtovo delovanje. Bogu bodi potoženo.

Gališki deželni zbor ne bo prav nič zboroval pred mesecem septembrom, ker bi ukrepi ne bili v nikaki primeri se stroški, ako bi se deželni zbor le za 14 dni sklical in potem zopet preložil. Deželni maršal in cesarjev namestnik izrekla šta se odločno proti ideji, da naj bi se deželni zbor sklical že meseca junija če ne več, vsaj za 14 dni. Tudi državni poslanec dr. Groholski se je izjavil, da mu ni mogoče meseca junija doiti v Lvov. Prvi minister grof Taaffe odločil se je toraj za sklicanje deželnega zbora v mesecu septembra. Dan, kdaj da se snide, se bo naznanil pozneje.

Narodnostnega boja med **Hrvati in Madjari** ne bo še konec. Hrvatje zahtevajo od dne do dne več avtonomijo in bodo sčasoma tako daleč prisli, da bodo zahtevali popolnoma samostojnost hrvaške države, enako, kakor jo ima sedaj Ogerska nasproti Avstriji. Ogri so pa popolnoma gluhi nasproti vsem takim zahtevam in vedno le prijaznost in očetovsko skrb madjarsko za Hrvate povdarjajo, ktera pa le na to preži, da bi iz Hrvatov v teku časa napravila Madjare in madjarone, kar se ji pa ne bo lahko posrečilo, kajti narodna zavest med Hrvati je tako trden jez, da se bo tu vsaka madjarska povodenj nasilstva, ki bi Hrvaško z madjarskim duhom poplaviti skušala, razbila in razpršila. Madjari vedno povdarjajo, da Hrvatje trdijo, da se na hrvaško korist od madjarske strani premalo gleda, kar je tudi popolnoma res in bo v tem oziru vsakdo rad Hrvatom pritrdil. Le pogledimo kako je ogerska dežela onostran Drave in Donave po dolgem in po čez preprečena z železnicami; po Hrvaški zemlji stezali ste se do sedaj ubogi dve progi in še teh ena, Zagreb-Reka, je bila odločno na korist Budapešta, ker ga je direktno z morjem vezala. Jako zavestno pa povdarjajo Madjari, da se hrvaška samostalnost ne sme niti za las razširiti; kajti le za pičico več samostojnost, kakor jo imajo že sedaj in stoletna zveza, ki družijo obe kraljevini, šla bi v zlo, ker bi ravno deželi drugo drugi odtujila. Madjari so za trdno prepričani, da mora madjarska vlada vse na to delati, da se madjarska načela na Hrvaškem ohranijo in hrvaški ban kot najvišji zastopnik madjarske oblasti v trojedini kraljevini z vsemi mogočnimi sredstvi podpira.

Kamnje, palice in polena so na **Ogerskem** v ceni jako poskočila, kajti to je roba, ktere se sedaj ondi, ko imajo volitve v državni zbor, vsakdo posluhuje in je zatoraj tudi vprašanje po nji jako živahno. Palica pa ne poje le samo v Kološu, kjer se Madjari in Rumunci pisano gledajo, temveč tudi iz Makoa, Kecskemeta, Tiszaoka in Török-Szent-Mikloša javijo se silne in sovražne demonstracije nasproti državnim poslancem, kateri imajo toliko poguma, da si zopet kandidirati upajo. Ker je po teh krajih posebno mnogo židov naseljenih, se je ondi antisemitskim kandidatom prav slaba godila. V Kecskemetu je pa že znani vrednik „Függetlenség“, Julij Verhovaj, razvil svojo zastavo, toda ne kot kandidat, temveč da je na narod hujskal in semite in antisemite do boja pripravil, pri katerem so bili antisemiti tepeni. Še le redarjem se je posrečilo red napraviti. V Szent-Miklošu prišel se je zopet ponujat dosedanji poslanec, finančni minister grof Julij Szapary, za kandidata. Sprejeli so ga pa neki z ogromno množico — kamenja. Grof se pa kamenitne toče ni vstrašil in je bil edini kandidat, kojemu se je po-

srečilo, da je svoje poročilo do konca objavil. Pri banketu je grof Szapary napil in povdarjal prijateljstvo, katero med njim in Tiszo ni nikdar prenehalo in se nadja, da se bo Tisza še dolgo časa obdržal na krmilu; kajti to je po njegovih mislih mož, ki se za deželo žrtvuje, le da bi jo srečno storil. Kaj pa, ko bi Ogerska morda brez Tisze še bolj srečna bila, kakor je in najbolj srečna pa, če bi ga ne bila nikdar poznala. Tisza bi bil na konservativnem potu lahko neizmerno s svojo državniško nadarjenostjo Madjarom koristil, po liberalnem potu pritirala jih je pa njegova politika v dolgo, iz katerih se bodo težko kedaj več na pošten način rešili.

Nezadovoljnejši v **Bosni in Hercegovini** jeli so zopet posamič glave stiskati in bodo prej ko ne poskušali tu pa tam kake sitnosti napraviti; če že drugega ne, zopet večje in manjše roparske zadruge ustanoviti. Iz Čelebića se poroča 27. maja, da so našli vajaka stražnika po noči pred barakami vstreljenega. Rana je bila podobna oni, kakor jo napravi svinčenka iz revolverja. Še takoj tisto noč dvignila se je patrola in je jela celo okolico preiskovati toda brezuspešno. Kral je divji pečinast in zlodejem ni nič lažje kakor skriti se, ker tudi sosednja Turška meja ni daleč od tam proti Novemu Pazaru, kamor nezadovoljnejši vedno vhaajo.

Vnanje države.

Med **Srbijo in Bolgarijo** so se strune zaradi mejnih preprirov bolj napele, kakor pa je stvari sami koristno. Nadjati se je, da bota kočljivo stvar bolgarski knez Aleksander in kralj Milan sama v roke vzela in tako po najkrajšem in najboljšem potu dognala, kar njune oblasti ne morejo dognati brez prepira, ki bi vtegnil pomenljiv in še celo osodepoln postati, ako se ob pravem času ne potlači. Sicer pa obema državam pod milim Bogom ni nič bolj potrebnega, kakor miru in reda, ako hočeta napredovati po poti napredka, kjer se sedaj nahajate. Posebno v Srbiji je razvoj narodnega gospodarstva od dne do dne bolj očitiden. Narodna banka pričela bo svoje delovanje 15. (27.) junija, ter se bodo h krati na ta dan državne note po 100 dinarjev izdale. Železnico dela in dovršuje 6200 delavcev in so meseca aprila blizu 1.700.000 frankov denarja potegnili. Namesto zavrženih skupščinarjev bile so že nove volitve, pri katerih so razun Loznice povsod naprednjaki zmagali. Sedaj-le bo Srbija lahko pokazala, kaj da zamore z naprednjaško, vladi prijazno stranko; vpitja in krika je bilo že zadosti, sedaj je treba, da se pokažejo dela in to tim bolje, ker so radikalcem ondi popolnoma sapo zaprli.

Da staro sovraštvo do Avstrije in njenih narodov na **Laškem** še ni ponehalo, pričajo nam najnovejše demonstracije, katerih se je „irredenta“ v Rimu poslužila v zasramovanje avstrijskega poslanstva ob priliki Garibaldijeve svečanosti. Da tega sovraštva ne bo nikdar konec, priča nam njegova vstrajnost. Lahki sicer trdijo, da tako dolgo ne, dokler ne rešijo tlačanih bratov po našem Primorju in po visokih Tiroljih, mi pa s polno zavestjo vže danes lahko rečemo, da nikdar. In zakaj ne? Zato, ker do tih krajev nimajo nikake pravice in jih zaradi tega tudi nikdar dobili ne bodo, popred se povrnejo z razbitimi glavami domov, kakor da zastavijo svoje prapord na hribu sv. Justa v slovanskem Trstu!

Električna luč skazala se je za izvrstno razsvitlavo vojnega bojišča okoli **Suakima**. Ustaši so Suakima na 29. maja ponoči napadli, misleč se ga polastiti. Povodna posadka sprejela jih je pa krepko in junaško, ter jih pri električni razsvitljavi tako obsipala iz pomorskih topov se streljivom, da jim ni drugega kazalo, kakor zopet oditi, od koder so prišli. Tako so jih oplašili, da so vse od sebe pometali, in bežali, kamor je ravno kdo vedel in znal. Pri tej priložnosti se je pa zopet egiptovska konjica na jako sramoten in strahopeten način odlikovala. Takoj ko se je boj pričel, in bi

bila ona morala upornike od strani prijeti, je zapustila svojega zapovednika majorja Pigotta in — zbežala. Po končanem boji se je, se vé da, zopet zbrala in tedaj so jih mnogo na mesto na konja, po luknjah posadili.

Izvirni dopisi.

Iz Postojne, 5. junija. Čakal sem, da se kdo oglasi in Vam poroča o slavnostnem čudu današnjega stoletja, o naši svetovnoslavni jami; čakal sem zastonj. Povem Vam, da smo se nekaj dni pred Binkoštni, dokler je bilo še lepo vreme, nadjali tolikega števila tujcev, da smo se po pravici bali, da nam jih ne bo mogoče kam spraviti. Naše pričakovanje je pa binkoštni dež jako zdatno ohladil. Toliko bolj smo bili pa iznenadjeni, ko binkoštni ponedeljek začno od vseh strani vlaki z jako zdatnim številom voz od 20 namreč pa do 30 prihajati od juga in severja in prinašati odličnega občinstva mnogobrojne narodnosti, ki je prišlo gledat podzemeljska čuda kraškega sveta v novi luči električni. Kamor do sedaj ni še gledalo nobeno človeško oko v različni svitlobi, bodisi visoko gori pod belosivkasti pisani strop, ali pa globoko doli v temno zevajoče prepade, šinila je sedaj nebeška iskra električnega ognja in mali človek s tihem začudenjem strmi nad novoodkrito velikansko krasoto stvarnikove roke! Z dobro vestjo lahko rečem, da je naša jama svojo vrednost še le z vpeljavo električne luči zadobila, ktera je na vseh večjih prostorih napeljana. Veličasten ob enem pa strahovit je pogled iz galerije globoko doli na most čez deročo Pivko ali pa iz mostu visoko gori na galerijo in še viši na strop, ki se sivkasto progast razpenja veličastnemu oboku enak čez široko globino. „Veličastni hram“, kakor se ta kraj po pravici imenuje, se še le sedaj občudovajočemu gledalcu v vsem svojem priprostem veličanstvu pokaže, ki človeka s sveto grozo navdaja. Enako krásna je s svojimi neštevilnimi slopi in kipi gora Kalvarija v novi luči. Molče kviško štrleče slopovje človeka nehoté presune, kakor bi šetal po kraljestvu, kjer nimajo živeči prostora, temveč že davno umrli duhovi ondi prebivajo. Vsaka senca ondi ima svoj poseben in čuden pomen, ki na čutečega človeka čudovito vpliva. Sveta in nema tihota, ki ondi kraljuje, pretrsti morala bi divjo zver, da bi se plaha vmaknila, ako bi po naključji semkaj zašla, toliko bolj seže človeku, malemu črviču, ki se med toliko krásno stavbo večnega mojstra v prahu vije, v srce! Še stojé ondi mogočni slopovi kvišku štrleč, kakor neme priče starodavnih časov, tisoč in tisoč let, ki so se zgubila nad njimi v kraljestvo pozabljenosti, slopovi so pa le še ostali. Tu pa tam zadeneš pa tudi ob podrtga junaka, ki ga je polomil časa zob in položil po tleh, kakor vojaka vršéča svinčenka položi po bojnem polji. Spominja nas naše malenkosti in nemerodajnosti nasproti vsemogočnosti večnega očeta, čegar roka se ravno v teh le pozemeljskih prostorih, ki človeka s sveto grozo navdajajo, na jako očitiden način kaže. Kakor je jama že popred slovela, tako se mora sedaj po vpeljavi električne luči njena slava po Evropi podvojiti in lahko z dobro vestjo rečem: Kdor ni videl Postojnske jame v električni luči, ni

mogel poprej zvesti, dokler se ni prevrtal ter tako za naušnice priredil. V korist in ravnanje bodočih popotnikov skoz te kraje hočem tukaj navesti, ktera roba se posebno lahko zvede: debele igle za šivanje, noži, najraje velike sekire, žage, svedri ter tudi drugo orožje od železa, lanene in volnene srajce, posebno hudo pisane, robci in tobak. Semkaj spada, se vé, da tudi žganje, za kar ti prebivalci vse dajo, kar imajo. Oni so drugač lukavi in prebrisani trgovci, posebno vsled menjavne kupčije z Ameriko. Za to menjavno kupčijo se drži sajem na otoku Iliru v Beringovem zalivu. Tobak se tukaj sploh rabi, sol pa ne, sladkor vsem ugaja. Kava jim dopada, če je močno sladka. Čaj pijejo vsi prav radi. Dr. Almquist je preiskoval čut za boje pri teh urođenjeh, pa je našel njihov vid popolnoma normalen. Da jih je mogel za to preiskovanje dobiti, dal je vsakem 1½ kubičnega palca kognaka (žganja). Eni so nosili amulete, eden grški križ; menda je bil krščen. Krščanstvo njegovo pa ni bilo nič posebnega, kajti on se je večkrat pred solncem križal. Kakšne vere in verskih običajev pri njih nismo mogli zaslediti. Obleka jim je od sobovih kož ter je podobna laplandski. V šotorju hodijo žene gole okoli,

samo spredaj so predpašane s prtom. Žene nosijo dolge lase, koje vežejo in pletejo. Možje pa imajo kratke lase.

Ponoči 10. septembra se je morje pokrilo z debelo ledeno skorjo. Mi smo ladijo odvezali, da nastopimo dalnje potovanje. Mi smo morali zapadno, da oplovimo srež. Pa tudi tukaj smo bili kmalu zaustavljeni. In ko je vrh tega postala še megla bolj gosta, morali smo se zopet vstaviti, in sicer zapadneje, nego smo se bili poprej nastanili.

11. septembra ponoči se je začel led premikati, in ker je bila tudi megla redkeja, mogli smo dalje potovati, dokler se zvečer zopet nismo morali vstaviti.

12. septembra ko smo bili že precej daleč od severnega rta, zadeli smo na tako gost led, da ni bilo mogoče dalje brodirati. Mi smo se morali zopet vrniti in z velikimi težavami se nam je posrečilo, da smo se toliko kopnu približali, da smo mogli ladijo na temeljni led nekega zemskega šila privezati. Hud vihar, ki je led v našo bližino stiskal, je prisilil nas, da smo morali to mesto zapustiti ter podati se v malen zaton. Žalibog da smo morali tukaj do 18. septembra na kakšno spremembo vremena in vsled tega tudi ledu čakati.

Ravno imenovano zemsko šilo, kjer smo mi stali, imenuje se navadno severni rt (nordkap). To ime pa je napačno, kajti mnoga šila v vseh zemljah se tako imenujejo. Tudi je nepravilno, kajti to šilo ni najsevernejši umol cele Sibirije, in katerega večega dela njenega. Najsevernejša točka sibirskega kopna je rt Čeluskin. Ime, katero je dobilo ono šilo, ker je bilo najsevernejše, katero je videl Cook pred 100 leti na svojem potovanju skoz Beringovo cesto, mora se nadomestiti z imenom Ivkaipi, katero rabe urođenjci. Na šilu, katero Ivkaipi s kopnim veže, stoji vas 18 šotorjev. Tukaj se nahajajo celó ruševine! To so namreč ostanci zemljišč, lastnina nekega naroda, ki je poprej tukaj stanoval, pred kakimi 100 leti pa pregnan bil od Čučkov na neke daljne otoke polarnega morja. Po Wrangelu se je ta narod zval Onkilon. Poročnika Nordquist in dr. Almquist sta dala na stanovališčih Onkilov kopati ter sta našla razno staro orožje s kamna in kosti. Hiše so bile večidel narejene od kitovih kosti ter s zemljo pokrite. Na najskrajnejši točki Ivkaipa bilo je najti nekoliko hišnih ostankov, ki so ostali iz dobe Onkilov. Na mnogih mestih so se našle medvedje s travo obraščene glave v okrogu, zraven tega črepinje medvedje, sobove, ki-

še videl v resnici priprostega veličanstva božjega na zemlji! Priložnost se bo letos še ponudila morda o sv. Petru in o Velikem Šmarnu, da bo jama zopet električno razsvitljena. Naj toraj tisti, ki so se sedaj zbalili slabega vremena, ne opustijo priložnosti, ogledati si takrat velikanskega čuda božje vsegamogočnosti.

Od Žavca, 3. junija. (*O savinjsko-dolinskih konjih.*) Znano je, da je kmetijska družba štajarska letos obnovila izdavanje svojega glasila v slovenskem jeziku, ktero izhaja v Gradcu pod naslovom „Štajarski Gospodar“. Če prestavo primerjaš z izvirnikom, bodeš moral občudovati spretnost prelagateljevo, ob enem boš pa nehoté sklepal, da se izvrsten prevod preskrbljuje v vredovališči „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru.

Glasilo se je o svojem času v obojem izdanji določilo tudi šolam, in sicer brezplačno. Letos pa slovenskega teksta ne dobivajo vse učilnice. Vsled tega je pisatelj teh vrstic poprosil na dotičnem mestu, bi li ne bilo mogoče, da bi naša šola dobivala slovenski list ali zraven nemškega ali vsaj namesto istega. Družbeno tajništvo je odgovorilo, da „šole dobivajo glasilo v izdanji, kakoršno same želijo“. Da se je toraj dopisnikovi želji vstreglo, ni treba dostavljati. Ali pravilnejši bi bil menda sledeči način razpošiljanja: Vse šole po Malem Štajarju naj bi dobivale slovensko izdajo, a nemško tiste, ktere jo želijo. Ker se je pa neutralno stališče družbino že večkrat povdarjalo in zopet ponavljalo pri prvi seji novoizvoljenega odbora, smemo pač zanesljivo pričakovati da se bo za zdaj že več ali manje zamujena zadeva ob novem letu poravnala. No, toliko le mimogredé.

V zadnji številki omenjenega lista kmetijske družbe se med ostalim nahaja poročilo o štajarskih konjih na razstavi Dunajski. Kar posebič zadeva našo Savinjsko dolino, bodijo posnete sledeče vrstice.

Pred 20 leti so po kobilarstvih v Pibru na Štajarskem, pa v Osijahu na Koroškem redili lepo konjsko plemo burgundsko. Dobili so prve burgundce iz Belgije. Toda novo podnebje, krma, planinske paše so zarod ovih burgundcev — Boulonnais — v novi domovini močno spremenile. Novi konji postali so manjši, manje mesnati, za to pa kitasti, žilavi, srčnejši in bolj za rabo. Spremenili so se sploh tako, da prvih staršev ni bilo več v njih poznati. Med seboj pa so bili novi konji drug drugemu podobni. Staro plemo sprevrglo se je toraj v novo.

Dobre lastnosti novega plemena so povsod pripoznavali. Vkljub temu so nekega dne na Dunaji sklenili, novo plemo iz kobilarstev odpraviti. Mlade žrebce oddali in porazdelili so žrebčarskim štacijam, ostale konje pa prodali in tako vse novo plemo na vničenje obsodili. Pred 7 leti sta v žrebčarski štaciji v Gradcu bila samo dva takšna žrebca iz Aubryroda, toda že precej stara. V Savinjski dolini bil je tudi eden takšen žrebec nastavljen, in iz njegove plohe našli so še deset kobil in dva žrebca pri kmetih. Vse drugo nahajalo se je prodano v tujih rokah, največ na Italijanskem.

Da ni vse plemo na Štajarskem preminulo, zahvaliti se je dvema gospodoma, ki sta pri ogledovanju konj v Savinjski dolini na one burgundce pozorna postala. To sta bila gospoda K. Haupt, pred-

sednik konjerejskemu društvu, pa oberst vitez Friedrich, poveljnik državnega žrebčarstva Graškega. Burgundsko plemo skleneta razširiti po vsi Savinjski dolini. V to svrhu kupita žrebce, koje so še kmetje imeli, potem dvanajst petmesečnih žrebčičev in v državno žrebišče spravita, kjer so dorastli v krasne živali. Nadaljevala sta še tri leta svoje nakupovanje žrebet in sedaj je za celo Savinjsko dolino zadosti. Tako je popravljen pregrešek, ki se je storil v Pibru in Osijahu.

V Dunajski razstavi je bilo konj videti pet žrebcev tega Savinjskega plemena. Vsak poznatelj konj se je čudil krasoti teh živali. Žrebci so kratkih nog, močnih kosti, in, čeravno samo pestnajst pesti visoki, vendar jako široki, krasnih šinjakov, lepih brezmesnih glavie. Hodijo in stopajo pa že, kakor živali najplemenitejše plohe. Konji Savinjskega plemena so dobri za vprego, izvrstni pa za artilerijo. Celi deželi takošne živali delajo čast na vsaki razstavi. Po pravici jih vse občuduje in povprašuje, so li za prodati in če je več takojšnjih po Savinjski dolini? Sedaj se jih ni veliko za prodaj, ali sčasoma jih pač bode.

V obče pa na razstavah Dunajskih iz Štajarskega tje spravljani žrebci delajo deželi vso čast in jih smemo prištevati med najlepše, ki si jih zamogel tam videti.

Iz Celovca, 4. jnn. (*O volitvah v deželni zbor.*)

Nova volilna postava za naš deželni zbor je potrjena. Petakarji so dobili volilno pravico. Pa kaj nam to pomaga, ko nimamo agitatorjev, da bi te speljali k naši stranki. O kakem volilnem gibanju pri nas skoraj ni govora. Nihče ne misli resno na to, da bi kedaj liberalcem krmilo iz rok izvil. Nemški konservativci zdaj še svojega organa nimajo in ni videti, da bi se hotli resno poprijeti volilnega dela; najbrž se ravna po geslu „lei lassen“. Nekaj bolj gibčni so nemški liberalci; pa tudi pri teh delajo največ tuji, privandrani agitatorji: Prusi, Avstrijci, Tirolci, nemški Pemci itd. Domačim Korošcem je vse „wurst“ in „pomade“, posebno ker je inteligenca večinoma liberalna in dobro vé, da se liberalcem za večino ni bati.

Kar se Slovencev tiče, se vidi očitno, da „Mir“ dobro upliva, kajti med ljudstvom se že močno giblje. Manjka pa, kakor sem že omenil, na deželi navdušenih agitatorjev, ki bi ljudstvo z živo besedo dramili, vodili, podučevali in politično urili. Kar se stori, to je storjeno po č. duhovščini, svetnih rodoljubov, ki bi res posegli v politično delovanje, skoraj da nimamo. Naše stanje je še tem bolj težavno, ker so politični uradniki vsi zoper nas, drugi uradniki pa tudi. Oni se malo zmenijo za program sedanje vlade in delajo v duhu Auerspergov naprej. V tem so vsi edini, da slovenstvo na Koroškem ne sme priti na vrh, naj bo že potem po drugih deželah kakor hoče.

Slovenci bodo postavili pet kandidatov. V Velikovškem okraju, ki voli dva poslanca, še precej dobro kaže. V Celovški okolici je pa žalostno. Tukaj bi bilo hvaležno polje za Celovške rodoljube, ko bi se hoteli včasih potruditi v okolico, ter ljudstvo buditi in podučevati! Dokler Celovške okolice ne spreobrnemo, tako dolgo je tudi zastoj upati, da bi dobili kedaj slovenskega poslanca za državni

neje; dobre je tedaj, da se vedno s seboj vozi, kjer se misli na led zadeti.

19. sept. je plula „Vega“ po plitvi vodi med velikimi kosi ledú, ki so prav čarobno izgledali. Pravih ledenih gor tu ni. 20. sept. smo brodili skoz manje globok, zamazan led, ki je lahko proti obali plaval ter nas zadržaval. Led se je zemlji tako približal, da je ostala struga široka le še 12 do 15 čevljev. Mi smo se morali zopet vstaviti. 21. sept. smo zastoj poskušali skoz led prodreti. 22. sept. sem se podal s poročnikom Palanderom v parni šalupi na morje, da zmerim globočino v iztočnem pravcu. Posrečilo se nam je, da smo našli precej globoko in prav malo z ledom nasuto strugo, tako da je mogla 23. sept. „Vega“ skoz gost srez dalje brodit. Zemlja je tukaj prav lepo zeleno obraščena ter se vzdiguje počasi v brdo. Po noči 24. smo se usidrili v votlini ledenega polja, ki se je pa skoz noč zaprla ter smo se tako zadržali do 26. sept. Na ta dan smo prispeli do nekega zemskega šila, ki se imenuje na zemljovidih rt Onman; ravno tako ga imenujejo tudi tamošnji prebivalci.

(Dalje prih.)

z b o r. Če je pa Celovška okolica enkrat vsaj večinoma naša, potem naj volijo Tržani (Feldkircherji), kakor hočejo, oni ostanejo v manjšini. Zato pravim: na delo!

Iz Celovca, 4. jun. (*O dekljskih šolah.*) Z velikim veseljem smo brali, da mislite na Kranjskem ustanoviti kmetijsko šolo. V resnici, strokovnih šol nam je treba več, srednjih imamo že dovolj; kam bomo s tolikim številom gospôde? Več ko bo srednjih šol, več bo treba služb ustanoviti za študirane ljudi! Nasprotno pa imamo tako malo strokovnih šol! Grški in latinski jezik malokdo potrebuje; kmetijskih nauk pa je potrebnih na tisoče ljudi! Tudi vstanova obrtnih šol je priporočila vredna.

In če pogledamo na izgojo naše ženske mladine, bomo takoj pogrešali pripravnih učilnic. „Slovenec“ je že svoje dni pisal o tem predmetu, pred kratkim sem podoben sostavek tudi čital v „Slovanu“. Novošnega ženska odgoja je zares smešna in brez koristi. Kaj pomaga slovenski hčeri, ako zna nekoliko francoski žlobodrati in nekoliko na glasovir brenkati? V kuhinjo si pa taka frajlica ne upa, da bi si lepih prstkov ne pomazala; znabiti bi jo pa tudi kuharica zapodila, ker tam le napotje dela! Vsak pameten mož, če je tudi v dobri službi, se bo take žene bal, ki ne zná ne kuhati, ne šivati, ne vrtnariti, sploh ničesar od gospodinjstva! Mar si hoče precej dve dekli najeti, ko se oženi? Nobeden pameten mož do takih „gospelj“ nima posebnega spoštovanja; spoštuje pa tako gospo, ki je res tudi gospodinja. Slovenci ne smemo posnemati bolehnih šeg iz Pariških salonov, mi moramo žensko mladino izgojevati tako, da bodo Slovenke pridne, umne in delavne ter krepke gospodinje. Mi potrebujemo toraj gospodinjskih šol, kjer bi se slovenske hčere (tudi iz boljših hiš) učile huhati, šivati, vezljati, s perilom prav ravnati, potem za silo tudi vrtnariti, živino rediti. Zraven tega naj se uči krščanski nauk in računstvo, nekoliko zemljepisja in zgodovine, slovenske literature in še kaj takega. Glavna stvar pa naj bo gospodinjstvo! Kdor bi v Ljubljani vstanovil tako šolo, pridobil bi si veliko zaslugo za Slovence. Pa tudi tu moramo opomniti: Omne nimium — nikar preveč, nikar vsega, kakor je po novi šegi, ampak kar je potrebna in praktičnega za življenje.

Domače novice.

(*Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.*) Č. g. Franc Dolinar, dozda v začasnem pokoji v Horjulu, je prišel za duh. pomočnika v Borovnico.

(*Obe košnji*) dali se bote v zakup v soboto ob 2. uri popoldne na travniku vrta c. k. kmetijske družbe na Poljanah po javni dražbi. V četrtek, kedar je bila javna dražba napovedana, ni bilo kupca, ker je presilno lilo.

(*Mestna ura*) na rotovži je pa že vredna, da jo slavni magistrat sname, zabije v zaboj in v Turin na razstavo pošlje. Največkrat je za celih deset minut za drugimi zad; včeraj in danes prišla se je je pa druga muha. Včeraj je kazala in bila četrt ure prepozno, danes pa kaže še nekaj prav, za to pa nič manj kakor pol ure prekasno blje. Tako je v Šenklaški in pri Frančiškanih h krati bilo poldevetih, na rotovži pa možko še le osem odšklenfa. Popoldne ob 1/2 3 kazala je zopet prav, bila pa še le eno! Ali bi se ne dala ondi napraviti poštena ura, ki ne bi ljudi tako za nos vodila, kakor današnja? Ker je rotovž ravno v sredi mesta in na kraji, kjer je tudi ponoči do pozne ure precej živahen promet, bi bilo pač jako koristno, ako bi se namesto sedanjih kazališč napravila prozorna, na kterih se tudi ponoči na uro vidi. Laška mesta jih imajo in so povsod jako priljubljena.

(*Kurji boj*) bil je v sredo popoldne v Karlovškem predmestju. Teple se pa niso kure, temveč ženski ste si bili v laseh. Cunjar je bil mož od ene in kakor hudobni jeziki trdijo, ljubljene od druge, ki je popolnoma gluha in šivilja. Žena je opazila, da med obema ni vse, kakor bi moralo biti, kar jo je neznano okoli srea pogrelo. Celó v roke šinila ji je huda jeza, ktere so v plavalaso glavo gluhe mojškriče dregnile in so se ondi tako med lase zamotala, da jih cunjarica ni zamogla zadosti hitro venkaj spraviti, temveč je z njimi po mojškričnih laseh brodira, kakor bi bila celo glavo v zakup vzela. Ko jima pa naposled še burkle na napotje pridejo, seže

tove v nepravilnih kupih. Razun sobovih črepinj pa se je našlo tudi lovovih in jelenovih v nepravilnih krogovih. Človeških kosti se tukaj ni našlo. Bržkone je bilo to mesto opredeljeno za darovanja. Gorovje je tukaj sestavljeno od plutonskega kamnja. Na zapadni strani Ivkaipija se vleče skoz sredino en sloj škrilca. Dr. Kjellman je izkopal iz morskega tla nekoliko algov; zoolog pa je dobil radi neugodnega morskega tla prav neznamen plen. Med drugimi izletj smo podvzeli tudi enega na bližnji 400' visoki breg blizo sidrišča. Od tukaj se je videlo daleč po morju. Bila je neizmerna planjava sreža; samo ob obali je bila prosta, vendar na mestih od leda zaprta struga.

18. septembra je ostal led nepremenjen. Mi smo razpeli jadra in „Vega“ je sopihala dalje po strugi, ki je bila široka 3 1/2 do 4 1/2 sežnjev. „Vega“ je imela 16 do 17 čevljev gazi. Mi smo imeli tedaj samo nekoliko čevljev vode pod podladija, in sicer med ledom; globočina se je pa še zmanjšala. Ob osmih zjutraj je zadela ladija na led; še le drugo jutro smo se oslobodili, ko je bil velik del ledú izsekan. Led s smodnikom razstrelivati ni varno pa se tudi ni prav poneslo. Dinamit je zato mnogo zdat-

eunjarica po njih, in z njim mojskrico tako po glavi oplazi, da se ji je kri pocedila. Konec tragedije se bo vršil v Križankih.

(Ploha) ki se je včeraj popoldne vlivala v presledkih, onemogočila je za včeraj popoldne napovedano godbo domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. pod Tivoli. Če je res, da gre v tretje rado, šel bo v prihodnje zopet dež, kedar bo pod Tivoli godba napovedana, kajti sedaj jo je že v drugič pregнал.

(O električni razsvetljavi) Postojniške jame poroča se nam iz Postojniških krogov, da nameravajo od sedaj na dalje do jeseni vsak dan ob določenem času, kateri se bo še le naznanil, jamo električno razsvetliti dati, in to iz vzroka, da ne bo mašinist dolgega časa prodajal. Ako se projekt vresniči, bo letošnje poletje čuda veliko tujcev turistov v Postojno prignalo, ki bodo ondi mnogo perja pustili. Vstopnina v jamo bi v tem slučaju ne presegala mnogo navadne vstopnine.

Razne reči.

— Novi češki leposloven list. Čehi imajo že dva ilustrovana leposlovna lista „Svetozor“ in „Zlato Praho“. Zdaj misli češki duhovnik Tomaž Škrdle še tretji list te stroke ustanoviti. Ker že te dva lista nimata ravno odveč podpore, se zdi podjetje Škrdlovo na prvi pogled nekako čudno, narodni stvari še škodljivo. A če razmere natančneje premislimo, moramo ta korak le vdobravati. Češki narod je povsem narod katoliški in v večini še dober. Kaka sta pa njegova leposlovna lista? Taka, kakor večinoma drugod, v verskem oziru malomarna če že ne katoliškemu mišljenju naravnost nasprotna. Ako bi list po vsebini sodil, bi ga z isto ali še večjo pravico pripisal judom ali protestantom, kakor katoličanom. Da narod dobi tudi kaj kratkočasnega in podučnega, pa z dravega berila, so rodoljubi ustanovili v Brnu katolišk leposloven list z imenom „Obzor“. Da pa Čehi v kraljevini ne zaostanejo za svojimi moravskimi rojaki, misli duhovnik Škrdle v družbi nekaterih vnetih tovarišev izdajati v Pragi enak list. Misel je prav dobra in od Litomeriškega škofa prav toplo duhovščini priporočena. Bog daj našim sobojevalcem za katoliško stvar prav dober uspeh! Kaj pa pri nas? Ali sta naša leposlovna lista povsem pisana po katoliških načelih? Kaj pa puščavnik Feliks, kaj pa povesti, ki zastopajo načelo, da je človek gospodar svojega življenja, kaj pa nauk v neizogibni človeški osodi! Videant consules! Naše ljudstvo je katoliško, zato naj se spisi, ki so zanj pisani ne zadevajo ob nravnost in celo katoliške dogme! Naj se v mero-dajnih krogih premisli, če se k temu zapeljevanju katoliškega ljudstva sme molčati.

— Papeževa enciklika proti prostozidarjem je vzbudila med njimi veliko nejevolje. In kaj bi ne, zdaj jim gre za obstanek satanskega rogoviljenja proti katoliški cerkvi. Podati se pa še ne mislijo in se hočejo zato proti encikliki bojevati z — zlatom. „Veliki Orient“, prva postozidarska shodnica, je poslal velikim ložam okrožnico, v kateri jih pozivlje k skupnemu boju proti sv. Očetu in izdani encikliki in jih prosi naj z denarjem podpirajo laške prostozidarje, „ki so zdaj v veliki nevarnosti“. Naj se napenjajo kolikor hočejo, kak bo končni izid boja med vero in nejevero, vemo. „Vrata peklena je ne bodo premagala“, je beseda Kristosova, ki ostane vekomaj!

— Posnemanja vredno. Grofinja Nosticeva je dala na svojem posestvu v Kadanjskem okraju na Českem na vsako delavsko stanovanje nabiti ta-le oklic: V soglasji z milostl. našim škofom, ki na to deluje, da bi vsak kristijan sam spolnoval cerkvene postave in tudi druge k temu opominjal, zahtevam, hoteč spolniti svojo dolžnost, od vseh svojih uradnikov, služabnikov in delavcev sledeče: „I. da posvečujejo dan Gospodov, to je, da gredo k sv. maši in da brez duhovskega dovoljenja ne opravljajo ta dan hlapčevskih del. Izvzeta so le dela, ki se ne dajo odložiti, kakor oskrbovanje bolnikov, pomoč v nesreči in pa opravlila pri strojih v tovarnah, ki se brez velike škode ne morejo ustaviti. II. da gredo k spovedi in sv. obhajilu vsaj enkrat na leto in sicer o velikonočnem času. To naznanjam vsem uradnikom, da bi svoje dolžnosti natanko spolnovali.“ Z dovoljenjem župnijskega urada. — Grofinja Nosticeva. — To je hvale vredno! Taka skrb za dušni blagor svojih podložnikov mora privabiti iz nebes obilni blagoslov božji. Naj bi ta zgled dosti posnemovalce našel!

Ejudje in minister Tisza. „Bud. Tagbl.“ je prinesel članek o fondu dveh milijonov gold. ktere so zbrali judje med seboj in jih bodo rabili pri prihodnjih volitvah, da bodo lovili glasove za ministra Tiszo. Tisza je namreč po judovskih mislih — ki gotovo niso napačne — velik podpornik judovskega elementa in slana za antisemitsko rast. K temu pristavlja berlinska „Germania“: „Tisza je že od nekdanj največji prijatelj judov in je največji pripomo-gel k temu, da je prišla nesrečna dežela tako

naglo v kremplje judovskih oderuhov, iz katerih se ne bo tako kmalu rešila. Judje storé le svojo dolžnost, ako svojega največjega dobrotnika podpirajo; ako on pade, se bo tudi judovska odrtija težko vzdržala nad vodo.“

— Belgijske državne šole — šole brez Boga. Hoteči metati katoliškemu ljudstvu pesek v oči, so privolili prostozidarski ministri duhovnikom, da smejo podučevati v državnih šolah krščanski nauk. To bi bila velika dobrota za katoličane, ko bi ministri kaj družega ne imeli v mislih. Pa s tem svojim navideznim prijenjanjem so nastavili katoličanom le past in so hotli na ta način privabiti v državne šole otroke vernih staršev in tako uničiti katoliške šole, ktere katoličanje na lastne stroške vzdržujejo. Pa ti so spoznali zvižajo in vzdržujejo še naprej neodvisne šole veliko raje, kakor da bi izročili svoje otroke brezvercem v roke. Tudi duhovniki niso hotli pod tacimi pogoji stopiti čez prag državnih šol. Nasledek te stanovitnosti je, da so še naprej katoliške šole prenapolnjene, državne pa v največjih krajih prazne. Dve tretjine otrok obiskuje katoliške šole. Radikalcem je bil oni ministrov odlok že precej s konca trn v peti, ko so pa ministri tako grdo pogoreli, je stavljal Bruseljski poslanec Janson predlog, naj se odpravi oni članek šolske postave, ki dovoljuje v državnih šolah poduk krščanskega nauka. Predlog je bil sprejet, državnim šolam je pa s tem usekana zadnja, smrtonosna rana. Ljudstvo bo namreč zdaj še toliko manj pošiljalo svoje otroke v državno šolo, kjer je krščanski nauk prepovedan in še celo Bog „v prepoved dejan“.

— Nesrečo na Moskovski železnici, o kateri smo nedavno telegrafično poročali, provzročil je iz maščevanja nad svojim sosedom železniškim čuvajem nalašč njegov tovariš. Kratkovidni človek je mislil, če bo na cesti izkopal zaglavnik in odvil šine, da bo potem njegov sosed, kteremu je tisti oddelek ceste izročen v paznost, kaznovan; na grozno nesrečo pa bedak ni pomislil, ki bo iz tega nastala.

— Velika nesreča vsled požara. V Worcesterju, v državi Massachussetts v severni Ameriki je nastal v ondodni veliki predilnici ogenj, ki se je tako naglo razširil, da je bilo v nekoliko minutah vse velikansko poslopje v plamenu. Delavci so skakali s tretjega in četrtega nastropja na cesto. Dvajset delavcev je zgorelo, petnajst jih je padlo tako nesrečno na cesto, da so v nekoliko minutah izdih-nili dušo, 40 jih je pa hudo ranjenih.

— Zagonetka. Zakaj se konča vsaka veseliga z ženitvijo? — Zato ker se z zakonom začne zaloigra.

Telegrami.

Bregenc, 5. junija. Opoludne bil je slovesen krst parnikov „Avstria“ in „Habsburg“, na kar so jih spustili po jezeru. Na prvem je bil cesarski namestnik in oblastnija. Po slovesnosti vsedli so se k slavnostnem banketu, pri katerem je dvorni svetnik Czedit napil cesarju, deželni glavar pa trgovinskemu ministru.

Niš, 5. junija. Srbska vlada zahteva od Bolgarske gledé mejne afere v treh dneh zadostjenja drugače pravi, da pokliče svojega poslanca domu iz Sofije.

Niš, 5. junija. V današnji seji rešila je skupščina občinsko postavo, ktero je tudi brez posebnih sprememb sprejela. Drugi predmeti, ki so bili na dnevnem redu, kakor varstvo uzorov, in varstvo tovarničnih in trgovinskih znamenj in pa preosnova Belograjske vojaške akademije sprejeli so se soglasno. Radikalec Raša Milošević, ki je bil v Toplici dvakrat poprej voljen za poslanca, propadel je pri včerajnjih volitvah. Izvoljen je sedaj naprednjak Jončić.

Marseille, 5. junija. Ogenj nastal je v cerkvi Notre-dame de la garde in je pokončal veliki altar. Škoda znaša več ko 150.000 frankov.

Berolin, 5. junija. Na čast ruski cesarici bila je v operi velika slavnostna predstava, ktere so se nemški cesar in vsi principi in princeze vdeležile. Zbrano občinstvo dvignilo se je raz sedežev, ko je ruska carica v ložo stopila. Predstava je minula ob 11. uri na kar se je carica poslovila od cesarske družine in se je v Petrograd odpeljala.

Tuji.

5. junija.

Pri **Malič**: Milap, trgovec, z Dunaja. — Ferd. Hartinger, kipar, z Dunaja. — Alojzij Schmidt, trgovec, iz Warnsdorfa. — Fr. Czap, trgovec, iz Iglava. — A. Raunicher, iz Doljne Tuzle. — Josipina Retter, zasebnica, iz Gorice. — Fuchs, zasebnica, iz Kokre.

Pri **Stonu**: Henrik Gelles, trgovec, z Dunaja. — Anton Pleiweiss, c. k. rezerv. častnik, z Dunaja. — J. Schalla, zem-

ljemerec, z Dunaja. — Ferd. Schöner, trgovec, iz Leskovca. — Eliza Bömches, lekarnarjeva soproga, iz Krškega.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

6. junija.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 45	kr
Sreberna	81	30
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102	10
Papirna renta, davka prosta	95	75
Akcije avstr.-ogorske banke	859	—
Kreditne akcije	160 gl. 309	10
London	122	05
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	77
Francoski napoleond.	9	67 1/2
Nemške marke	59	60

Na vrtu „Kmetijske družbe“ na Poljanah se boste v soboto ob 2. uri popoldne

obe košnji

ondašnjega travnika po dražbi prodajali.

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodec, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vrane, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 glod.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite Marijaceljske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvečih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje huja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, vzsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(12) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobólu, otrpnjenih udih, skazenem želodec, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvršé se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.